

Actiunea Catolica Romana

Roma

Fondator: Dr. Constantin Dragan

No. 4 Februarie 1956

SPRE SLAVIZAREA EUROPEI

Limba rusa impusa în liturghia bisericilor românești

Inalții demnitari ai bisericilor ortodoxe române vor fi numiti de Moscova.

Săptămânalul francez "Jours de France" din Paris (No. 57 din 17-24 Dec. 1955 anunță:

« La Moscova au avut loc lungi întrevederi între ministrul român al Cultelor P. Constantinescu-Iași și Președintele Comisiei Cultelor în U.R.S.S. Karpov. Scopul întrevederilor: o cooperare cât mai strânsă între Biserica română și Patriarhia Moscovei. S'a hotărât:

I. Moscova va fi informată, cu anticipație, de numele viitorilor demnitari ai Bisericii Ortodoxe Române.

II. În fiecare an 60 de tineri teologi ortodoxi se vor duce la Moscova pentru completarea studiilor.

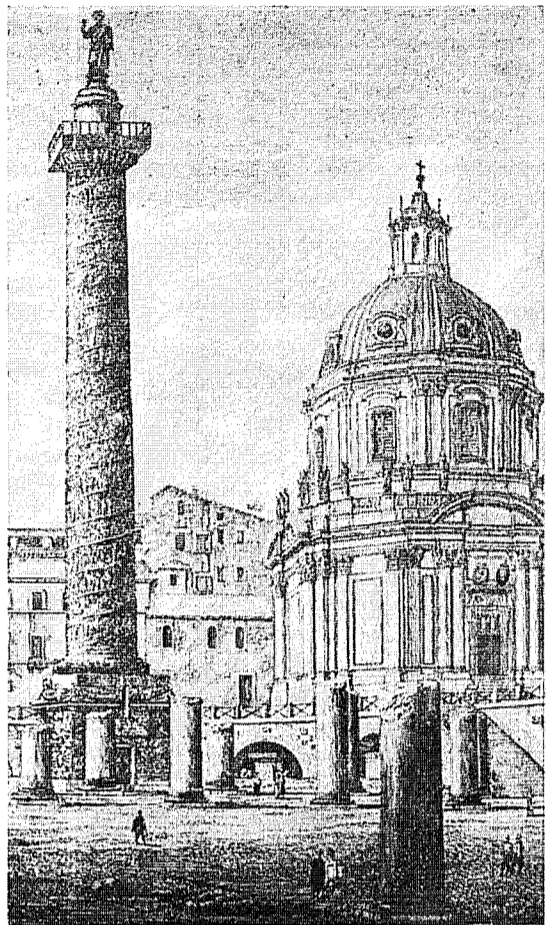
III. Limba slavona, abandonată de peste două sute de ani, va înlocui în curând limba română, în liturghiile din biserici ».

de lupte contra păgânilor, poporul român a reușit să reziste asimilării ce o urmăreau rasele ne-romance, infiltrate la frontierele sale.

Din nenorocire astăzi un nou pericol se profilează: comunismul rusesc încearcă să desradacineze poporul nostru din natura sa albă latină și să-l slavizeze prin orice mijloc. Actualmente, în România, comunismul are în mână lui un mijloc extrem de periculos: Biserica.

Au fost, din păcate, gânduri cărora evenimentele de astăzi le dau o confirmare tragică. După ce au distrus bunurile materiale, ducând la foamete și la disperare unul din cele mai bogate popoare ale Europei, Rusia vrea astăzi să pătrundă și în viața spirituală a României, slavizând-o.

Aceasta ultima manevră sovietică însă nu va fi ușoară și desigur va întâlni rezistența unui popor ajuns la marginile răbdării.

ROMA - FORUL LUI TRAIAN. Coloana Impăratului Traian. Lângă ea Biserica Sfântului Nume al Mariei ridicată în amintirea victoriei luptei creștine asupra turcilor păgâni ce ajunseseră la zidurile Vienei (1683).

Stirea nu ne surprinde.

Când, în Decembrie 1953 am anunțat, la reuniunea românilor din Italia în sala "Pax Romana" din Roma, apariția acestei "Pro Acțiunea Catolică Română", subliniam, între altele, tendința sovietică de a distruge structura spirituală a poporului român, structură latină prin toate manifestările sale, și mai ales prin limbă.

Jocul Moscovei apare acum deschis. Rusii încearcă să ajungă la acest scop prin mijlocul cel mai aproape de sufletul profund creștin al poporului român: biserica.

Schimbând limba liturghiei, în zecile de mii de biserici din cuprinsul țării, se împlineste, cu mijloace aparent pacifice, o revoluție de o mare cruzime care este în realitate preludiul slavizării Sud-Estului Europei.

Noi credem, sau cel puțin sperăm, ca manevra să nu reușească. Dar nu ne putem opri a-i sublinia gravitatea și a lansa

un strigăt de alarma în toată lumea civilizată.

În APELUL publicat de către "Pro Acțiunea Catolică Română" văra trecută spuneam:

Din acest Occident elementul latin cel mai apropiat de frontiera orientala până la portile Europei este România, țara cu o populație de 20 de milioane de suflete. După secole

AMIRAL UMBERTO MONICO

Românii sunt fiii legitimi ai Romei

«...et colonia Romanorum quae ducet eo deducta, ducet quodam Flacco, a quo Flaccia nuncupata. Et pro Flaccis Valacchi appellati. Sermo generis romanus est, quamvis magna parte ea mutata est homini vix intelligibilis... » (3).

Doi mari Papi, prin urmare, în două perioade diferite, și din punct de vedere istoric dificil pentru viața sa națională, confirmă dubla noblete a originelor poporului Român: una latină, cealaltă creștină.

De dreptul impresiionant, pentru bogăția documentării, pentru pregătirea lor și pentru seriozitatea tezilor pe care le susțin, este numărul iluștrilor fii ai națiunii interesate, număr care cuprinde pe cei mai cunoscuți Maestri Români în domeniul istoriei, al literaturii, filozofiei, politicii și geografiei.

Mulți dintre ei și-au făcut studiile de drept și de filozofie la Universitatea din Padova. Alții la Universitățile de la Bologna și de la Roma. Și toți aduc o prețioasă contribuție a grafică și filologică la problema originii: latine a neamului lor și române a credinței lor. Si atunci când se întorc în Patrie aduc cu ei o neantăruptă și luminoasă directivă de cultură și de influență spirituală, nu numai latină, ci de dreptul italiană. Este destul să-i amintim printre mulți alții pe Grigore Ureche, pe Miron Costin, Dimitrie Cantemir, Constantin Stoilnicul Cantacuzino și mai ales pe Samuil Micu, Gheorghe Sincai și Petru Maior, care în secolul XVIII. susțineau adoptarea alfabetului latin în locul celui cirilic pe atunci în uz la curțile Principatelor (susținând până și necesitatea eliminării din vocabularul românesc a cuvintelor slave din perioada obscurantistă a năvălirilor și înlocuirea lor cu cuvinte corespunzătoare latine și chiar italiene).

La acest important implus inițial de renaștere națională, venit de la Roma și din principalele centre ale culturii italiene (direct sau prin inter-

(Continuare în pag. 2)

DEFENSOR CIVITATIS

Întreaga lume civilizată este alături de Pio XII în a optezece zi de naștere a Sanctității Sale și într-o emoționată reculegere — privește cu recunoștință și nelimitată încredere către El, în această dublă aniversare a nașterii și a înălțării Sale la Pontificat, ca la singura rază ce poate încă să mai lumineze, și ca la singura flacără care poate să încălzească omenirea turburată încă de urmările unui război fatal, care a sgușit lumea.

Aceasta nu este o banală frază ocazională, ci este expresia celui mai pur instinct al oricărei creaturi umane liberă și civilizată, care se simte atrasă de luminoasa putere morală a excepționalei personalități a șefului suprem al Bisericii Catolice, izvor unic de dreptate care, în anii aceștia atât de grei, a știut și știe să concentreze în jurul Său nădejile sănătoase ale unei lumi ale cărei principii morale așteaptă de la păcificarea spiritelor liberarea de primejdiile desagregării derivate din ruinele războiului. Acesta a fost provocat de aspirațiile la dictatură ale unui om și de prezumpția unui sistem politic a cărui esență era hotărât anticreștină. Dar atât omul politic cât și sistemul său s'au prăbușit pentru totdeauna, confirmând încă odată soarta rezervată tuturor acelor care lovesc cu spada. Vor fi fatal ucși de spadă.

Biserica Catolică, și înalții săi Prelați prevăzuseră acest destin. Iar atunci când armatele nașunilor interesate în conflict au invadat întreaga Europă, un singur drapel a fâlfâit totdeauna liber și nepătat: acela al Statului Pontifical, adică al acelei țări care, prin întinderea ei teritorială, este cea mai mică din lume. Dar hotarele ei n'au limite geografice, fiindcă ea este simbolul unei incomparabile forțe morale ale cărei

hotare sunt înfinitul și eternitatea.

După mai bine de zece ani de la sfârșitul războiului, situația este cât se poate de grea, și din unele puncte de vedere chiar mai grea decât ieri, fiindcă dictaturii de la Berlin i s'a substituit aceea de la Moscova și multe dintre națiunile Europei care trebuie să o suporte se găsesc astăzi într-un regim de sclavie demn de cel mai sălbatec ev-mediu mongolic. Iar înfloritoarea zonă sud orientala a bătrânului și gloriosului nostru continent, a cărui grănar a fost până ieri, astăzi s'a transformat într-o imensă și mizerabilă închisoare, în care zeci de milioane de ocași și de condamnăți la moarte, într-un chin spiritual, moral și material care nu are răgaz, sunt expuși unei primejdii și mai mari, aceea de a-și pierde unica expresie a celei mai scumpe mândrii naționale, singurul simbol al libertății care le-a mai rămas: limba maternă.

Grozava furtună de ieri, a fost urmată, pretutindeni în Europa, de o altă nu mai puțin grea urgie. În mijlocul ei un singur mic stat a rămas totdeauna intact și nevinovat, ba dimpotrivă a reușit, datorită rodniciei și vigilanței sale activități să-și mărească puterea morală, independența și prestigiul.

În seculara tradiție care îl luminează, El știe care va fi soarta acelor care cred că pot să sfideze legile divine care propăvăduiesc iubirea de aproapele și respectul individualității omenestii. Și iată pentru ce nu numai Europa, nu numai lumea catolică, ci întreaga lume civilizată este astăzi ingenuunchiată la Sfântul Petru ca să invoce binecuvântarea cerului asupra Sveranului Pontif.

La acest unanimitate cor de recunoștință, de iubire și de speranță se asociază umil, cu urările sale cele mai călduroase și mai devotate, și această "Tribună liberă" a Românilor din exil.

SCRIETI CONCIS

Rugăm pe colaboratorii noștri să ne trimită articole concise, scurte.

Îi rugăm insistent: nu avem spațiu!

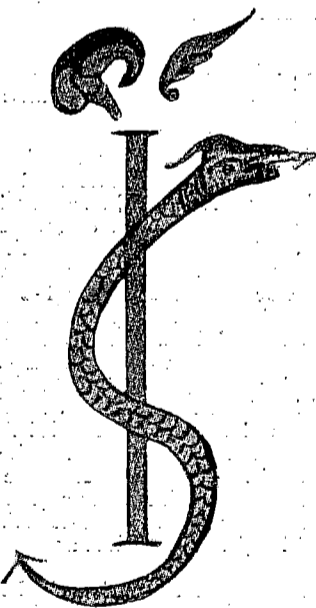
Când această afirmație o face o revistă cu multe pagini, ea poate fi pusă în dubiu. Dar în cazul nostru jocul e pe față: avem două pagini pentru fiecare limbă și din spațiul actual 25% ni-l i-au clișeele cu care urmărim nu atât o prezentare grafică plăcută cât ilustrarea României de odinioară, pe care regimul comunist căută să o transforme sau să o dea uitării.

Știm că nu este ușor să scrii scurt. Răspunzând unui reproș al lui Maioreșcu pentru proporțiile lui Moș Nichifor Cojocariu", Ion Creangă spunea:

"Am scris lung, căci n'am avut timp să scriu scurt".

Știind, deci, că nu e totdeauna ușor să scrii concis, cerem totuși acest sacrificiu colaboratorilor noștri.

E în interesul lor și al bunului mers al publicației noastre.

Inițiala din Condea Mănăstirii Cotroceni. 1799-1806.

Marele Papă Inocențiu III a scris Principelui Ioniță două scrisori istorice. În prima (în care îl desemnează « Imperator Valacorum et Bulgarorum »), ilustrul Principe Român este invitat să reintre imperiul cu înfruntarea sa popor în sânul Bisericii de la Roma și i se amintește originea sa latină («... nos autem; audito quod de nobilis urbe Romae prosapia genitores tui originem traxerunt... » anul 1199. (1).

În cea de a doua scrisoare este încă și mai explicit: «...experit etiam tibi tam ad temporalem gloriam quam salutem aeternam, ut, sicut genere, sic vis etiam initiatione Romanus et populus terrae tuae, qui de sanguine romanorum se asserit descendisse, Ecclesiae Romanae instituta sequatur ut etiam in culto divino mores patrios redolere » (2).

Mai târziu, un alt mare Papă, Pius II, strălucitul umanist sienez Enea Silvio Piccolomini, era și mai precis:

Vatra romaneasca

Desen de Demian

În viața Românilor americani, sediul actualei reședințe episcopale ortodoxe reprezintă o prelungire a țării lăsată acasă. Este interesant pentru cei ce nu știu, să reproducem câteva date extrase din Albumul Aniversar publicat în 1954 de către Episcopia Ortodoxă Română din America.

La venirea Episcopului Policarp în 1935, nu exista o reședință episcopală, sediul ei strămutându-se rând pe rând la Cleveland, Youngstown sau Gary. Prin stăruința, înaltului prelat s'a cumpărat o fostă fermă, la o oră depărtare de Detroit, oferind toate condițiile pentru stimularea unei victii românești, a unei conștiințe naționale. Prețul de cumpărare a fost de 25.000 — dolari, iar previziunile pentru menținerea în bune condițiuni a clădirilor existente, erau de minimum 5.000 — dolari pe an. Nu existau fonduri de rezervă, iar pentru viitor apăseau grele sarcini asupra enoriașilor, cari numai prin îndemnul plin de dragoste ale unui vrednic păstor ar fi putut răspunde sacrificiilor cerute.

Din nefericire, prin plecarea Episcopului Policarp în țară în anul 1939 și interdicția de a se mai înapoia în Statele Unite dictată de guvernul comunist de la București, începe pentru biata «Vatră Românească» o perioadă de tragică evoluție. Nu vom menționa numele celor cari s'au mai trudit între timp să salveze dela ruină acest așezământ național, nici numele profitorilor depe urma donațiilor oferite cu generozitate de enoriași. Ocupată vremelnic de preotul comunist Andrei Moldovan, «Vatra» care intrunise aspirația de renaștere națională a zeilor de mii de credincioși din America, se năruia pe zi ce trecea, ajungând în paragina. Imensele jertfe financiare se spulberau din pricina indolenței slugii unor necinstiți stăpâni. Ruina și murdăria tronau pretutindeni, până când după

ani de judecată și incurie, justiția americană silea «episcopia» comunistă să părăsească reședința, sub hniduilele credincioșilor veniți să o ocupe în numele dreptului legal consfintit.

Din Iulie 1952 începe o nouă eră pentru Vatra Românească. Prin instalarea acolo a Episcopului Valerian, conform deciziei Consiliului Episcopesc, — credincioșii revin la matcă, începând să contribuie fiecare după puterea sa la îmbunătățirea și strălucirea Vetrei.

S'a ajuns astfel a face din rezidența episcopală o adevărată podoabă, o realizare românească de unică frumusețe, putând adăposti congrese, reuniuni, școli, cursuri de vară meetinuri de tot felul. Pentru a ilustra în cifre evoluția materială, fără a mai vorbi de imensul aport spiritual, vom menționa că valoarea de asigurare a casei a crescut dela 8 mii de dolari, — cât oferea compania înainte, — la 40 mii de dolari astăzi, iar averea imobiliară este apreciată la 100.000 — de dolari.

Călătorul român întârziat prin acele meleaguri, va întâlni la Vatra de lângă Detroit, un colț din țara copilăriei sale. La umbra copacilor bătrâni se va simți pe undeva prin grădina Copoului de lângă Iași, prin preajma Sibiului ori a Brașovului. Lăvele îi vor aminti poate de domeniile manastirești din jurul Bucureștilor iar solemnitatea apusurilor de soare îi va evoca asfințiri roșiatice în podobind turlele lăcașurilor de odihnă a oaselor domnești, din Mănăstirile Bucovinei.

Dar mai presus de toate, călătorul român va găsi acolo inimă de frate, vorbă blândă și sfaturi înțelepte. În clocotul politic de astăzi, Vatra reprezintă un popas de om însetat, care descopere izvorul. E una dintre minunile Dumnezeirii strecurată în sufletele oamenilor de ispravă.

Pentruca sa ne vedem odata uniti sub mantia Sfintei Fecioare

În anul 1937, într-o cuvântare ținută la «radio», I.P.S. Episcopul Gala Galaction, cu drept cuvânt, arată unitatea de sentiment față de Maica Prea Curată care până în zilele noastre caracterizează Biserica Romei, a Apusului, ca și Bisericile Orientului.

Se cuvine deci că în vederea finalității ce si-a propus-o ziarul nostru, adică a Unirii celor două Biserici creștine, să arătăm pe scurt importanța cultului marian pentru credința și cum el fiind unul și același la catolici ca și în orient, să ne fie încă un motiv puternic pentru «Unire».

Cultul Fecioarei Născătoare de Dumnezeu, este tot atât de vechiu ca și Biserica; el este direct conform evangheliei. Cititi Evanghelia lui Luca să vedeți sublimile pagini, care arata preponderanța figurii a Maicii Domnului în chiar Centrul Credinței. Covârșitoarea putere de intermediară a Sf. Marii pe lângă Fiul Ei Divin se deduce direct din evanghelii, chiar dacă nu ar fi bogata literatură mariană a secolilor, în Orient și Occident care să confirme pioasele noastre credințe.

Pentru Occident nu mai este nevoie să arătăm adâncimea eglaviei către Sf. Fecioara, — ajunge să amintim că două luni pe an, Mai și Octombrie, sunt sfințite în mod special cultului Marian. Nenumăratele asociații, ordine călugărești puse direct sub ocrotirea Mamei lui Cristos, sau diferitele locuri de pelerinaj, ca Lourdes, Loretto, Maria-Zell ș.a., dovedesc partea activă ce o ia poporul catolic de pretutindeni, din toate continentele la venerarea Maicii Prea Curate.

Se știe că protestantismul, născut în occident, a părăsit cultul acesta. Nu pregețăm a afirma, că aci se explică existența a peste 3000 de secte protestante, și desbinarea în ale credinței.

Dar cultul marian a existat pe timpul lui Luther, și mult timp după aceea, până pela mijlocul secolului al 18-lea, când a început «libera cugetare» a iluminatilor. El durează, foarte yag, și acum pe alocuarea dar neoficial. Luther tine la numele dat Mariei: «Mutter Gottes», Maica lui D-zeu. Chiar și Calvin, adversar al cultului sfinților, a trebuit să recunoască, conform scripturii că: «Nu se poate astăzi serba fericea dobandită prin Cristos, fără a aminti în același timp cât de mândru a împodobit Dumnezeu pe Maria pe care a voit-o drept Mamă a unicului Său, Fiul...».

Dar revenind la luterani, vedem că mai târziu, în Confesiunea Augustană, și în renumitele «formule de concordie» se mentine credința în neprihănită zămislire și Fecioria Maicii Domnului, cu toate că se ataca excesele poporului în cultul către Maica Domnului, excese înlăturate prin Conciliul Tridentin.

Însă din lupta contra exceselor și exagerărilor a rezultat cu timpul combaterea chiar a cultului venerabil, străvechiu, evanghelic al Mariei. După câteva generațiuni nici nu-l mai pricepeau și au ajuns la insulte aduse Maicii Domnului. Rationalismul protestant a părăsit protestantismul lui Luther, el a obținut cu timpul sa desfințeze sărbătorile Maicii Domnului. A urmat o perioadă de injurii contra Maicii Domnului pe care o numește cu simplul nume de «Maria» — o perioadă tristă deplânsă de multi protestanți nobili la suflet.

Scritorul protestant Hans Behrend scrie un articol cu titlul: «Despre cătăstrofa protestantismului» cu următoarele aprecieri:

«Catolicismul are valori de care s'a săracit protestantismul. Una dintre aceste valori este cultul Marian».

Dacă am spune noi așa ceva, ni s'ar aduce invinuirea de impietate; dar suntem mânăniți a constata, că și protestanții, cari se numesc evangheliici, au părăsit evanghelia, când au părăsit cultul Sf. Fecioare.

Pentru Orient ni se învelește inima, când vedem continuitatea vie a venerării Născătoarei de Dumnezeu.

Constatăm chiar, în unele privinte, o mai mare bogăție decât în Occident. Astfel întreaga Liturghie este o dovada a cristocentrismului cultului marian și a stimei înalte aduse de secole Maicii Domnului.

Cristos în Liturghia orientală este inseparabil de Maria — la iconostase ca și în rugăciuni, cântându-se de trei ori în mod special lauda în onoarea «Născătoarei de Dumnezeu și Pururea-Fecioarei Maria», — preaslăvind-o mai presus decât pe heruvimi și pe serafimi».

Chiar la proscomidie prima părțică este pusă la stânga lângă «Miel», în cinstea Fecioarei, cu un cuvânt Maica Domnului este prezentată credincioșilor odata și alături de Dumnezeu Său Fiul dela începutul până la sfârșitul liturghiei.

Dacă privim România în special, găsim numai în vechiul Regat 1420 de biserici în cinstea Prea Curatei.

Apoi în aghiasmatar se găsește o formulă de sfințire a imaginilor Maicii Domnului, lungă și bogată — dovedind importanța ritualului special al cultului sfințitor icoane a «Precestei».

Cultul particular este recomandat și prescris de către «catehismul oficial» al bisericii ortodoxe. Rugăciunea amintită «Născătoare de Dumnezeu»... ca rugăciune cu adevărat evanghelică, este în mare cinste.

Astfel în dragostea către Sf. Maria, Maica lui Dumnezeu, rămân străns uniți și creștinii catolici și cei ortodocși, într-o frăție care este vrednică de laudă și nu poate să nu ne îndemne a spera și noi, împreună cu I. P. Ep. Gala Galaction, așa cum a spus-o pe undele eterului, «că ne vom vedea uniți odată sub omoforul Sf. Fecioare».

SERGIU MARIAN

Th. Aman

Portet

miscellanea

Răspunzând la o anchetă adresată unora dintre exponenții de prim plan ai vieții culturale românești, anchetă care urmărea să sondeze poziția opiniei publice față de oportunitatea unei uniri a celor două Biserici, Simion Mehedinți, profesor la Universitatea din București, scriitor ilustru și om de știință de renume mondial, scria:

«Unirea tuturor românilor într-o singură Biserică ar duce la eliminarea a mii și mii de miserii și de vulgarități. Intrigile confesionale sub care se ascund multe interese personale, ar fi extirpate și ne-am putea vedea în pace de nevoile noastre de mâine, care sunt enorme și care pot amenința însăși existența poporului nostru».

Aceasta în 1935 când primăjdia unei invazii slave nu se profilase încă la orizontul românesc. Astăzi invazia nu numai s'a produs dar, după aproape integrala distrugere a Națiunii române, are drept al doilea obiectiv modelarea spiritualității acestui popor latin în tipare slave, și deci anularea ei.

În răspunsul său Profesorul Simion Mehedinți atinge cu curaj un punct nevralgic a cărui dureroasă actualitate persistă chiar și în tragica conjunctură actuală: incapacitatea de a se renunța la tradiționalele poziții dialectice care macină vânt și care nu fac decât să desbina pe plan spiritual, un popor a cărui singură salvare poate fi unirea într-un bloc religios unic, tutelat de autoritatea Bisericii latine, care să se opună blocului slav a cărui «ortodoxie» se pretează să devie un instrument politic de desnaționalizare.

* *

În aceeași anchetă Ioan Petrovici, profesor la Universitatea din București și Ministru al Instrucțiunii Publice, răspundea:

«O operă de dimensiunile acesteia nu poate fi improvizată. Ea trebuie să înceapă prin pregătirea atmosferei, și aceasta cât de repede, «întru cât va constitui o perioadă indeajuns de lungă».

Evident că această declarație implică convingerea că unirea celor două biserici este un lucru de dorit și aceasta o cred din adâncul sufletului fiindcă șocul că ar fi avantajos pentru țară, ca motive de de-

sbinari sa nu mai fie sporite cu unul care se întemeiază pe un trecut, dar nu pe o actualitate și care se raportează la un domeniu, unde armonia ar trebui să se facă mai repede.

Creștinismul este o religie cu caracter universal, care trece dincolo de hotarele țării și implică, sub acest raport, o înfrățire a popoarelor. Ar fi normal, ca instituția Bisericii Creștine să aibă și dansă un caracter universal, cu o conducere unică. Din punctul acesta de vedere, o autoritate centrală pentru toate popoarele creștine n'ar avea nimica absurd».

* *

De aceea dacă, pe de o parte ne entusiasmăm și ne dăm îndemnul la luptă numeroasele semne de simpatie ce ne vin din cele mai disparate colturi ale lumii pentru inițiativa ziarului «Pro Actiunea Catolică Română», ne îndurăm să ne de altă parte unele inexplicabile atacuri din presa exilului mai ales când vin din partea celor ce profesază idealuri spirituale comune.

Nu vrem să răspundem, nici să facem nume; mai întâi fiindcă nu facem polemici, al doilea pentru că a răspunde la publicații bătute la mașina de scris cu un tiraj de 20-30 exemplare e ca și cum s'ar răspunde cu tunul la o lovitură de praștie.

Una din aceste publicații, de pildă, consideră că nu este cazul să agităm, «acum» probleme confesionale. Când casa arde și flăcările pârjolesc totul, ni se răspunde cu candoare: de ce veniți cu pompele de apă și cu atâta grabă TOCMAI în acest moment?

Dar când să venim?

După ce focul a mistuit totul?

Nu punem în dubiu nici inteligența nici buna credință a nimăunui, dar poate că exemplul dat de noi va face puțină lumină fie în anumite sentimentalisme fără rost, fie în mințea încă tânără și neexperimentată a celor ce ne dau lecții de oportunitate...

În ce privește opinia adevăraților responsabili ai bisericilor române ortodoxe și catolice din străinătate, asupra publicației noastre, ceea ce cunoaștem și avem motive temeinice de a merge, liniștit, pe drumul pe care am pornit.

Românii sunt fiii legitimi ai Romei

(Continuare din pag. 1)

mediul Școlii Ardelene), aproape contemporan cu mișcările Renașterii italiene, trebuie să adăogăm impulsul cultural și politic de proveniență franceză, mai ales în epoca răspândirii în Europa a noilor idei de libertate și de independență proclamate pe ruinele Bastiliei.

În felul acesta un nou curent de cultură, un nou val de libertate, provenind de la o altă națiune de origine neo-latină și de pură tradiție creștină, vine să alimenteze cu un ferment nou și fecund mândria poporului român care, datorită originii sale romane și creștine, s'a simțit totdeauna unit prin legături nemuritoare de sânge, de tradiții și de obiceiuri, cu toate popoarele trunchiului latin.

Centre active de iradiație a acestui spirit nou sunt Principatele Munteniei și al Moldovei, unde școlii și colegii franceze-din ce în ce mai numeroase și mai înfloritoare — au răspândit cu rapid succes cultura și ideile de libertate și de independență proclamate de revoluție, dând mișcării renașterii spirituale române o formă nouă și perspective politice, și îmbogățind limba vorbită cu multe neologisme franceze dintre care unele au intrat și în limba literară, fiindcă au fost divulgate de străluciți scriitori români.

Pe aceste baze, italiene și franceze, și deci neo-latine, la începutul secolului XIX se observă în Muntenia un ferment de viață nouă din ce în ce mai fecund și mai vital. Pretutindeni se deschid școlii moderne și active în care învățământul este predat în limba română. Se întemeiază ziare și reviste românești.

Fruntași ai acestei formidabile mișcări sunt, în Muntenia ardeleanul Gheorghe Lazăr și Ion Heliade-Rădulescu, iar în Moldova, Gheorghe

Asachi. Si din nouile generații de elevi ai acestora și ai altor mari patrioți, se naște «România» domnică de libertate, de unitate, de independență, exigente care dau loc primele sângeroase manifestații populare a mișcărilor pentru «Constituție» izbucnite în același timp cu cele italiene, în anii 1821 și 1848. Mișcări la început poate modeste, dar care au îngăduit marilor patrioți Vasile Alecsandri, Mihail Kogălniceanu, fraților Dumitru și Ion Brătianu și lui Alexandru Cuza (cu oportuna folosire a rivalității marilor puteri europene și a divergențelor dintre Rusia și Turcia) să facă primul pas către unirea definitivă și către completa autonomie a patriei.

Independența ei deplină, în hotarele naționale, este istoria croica de ieri, istorie pe care eternul dușman din răsărit nu va putea niciodată să o ștergă, așa cum nici odată n'a reușit s'o facă atunci cand România nu avea încă o unitate națională, deci în tot cursul veacurilor trecute care au venit după romanizarea Daciei de către Traian și după ce Crucea a mântuit-o, încorporând-o în lumea universală a lui Christos.

Amiral UMBERTO MONICO

(1) Hurmuzachi: «Documente privitoare la istoria Romanilor 1199-1345». N. Jorga: «Geschichte des Rumanischen Volkes in Rahmen seiner Staatsbildungen», Gotha, 1905.

(2) A. D. Xenopol: «Istoria Românilor din Dacia Traiana».

(3) «Europe Pii Pontificis Maximi nostrorum temporum varias continens historias».

Vogt e A. Berg (în respectivele studii asupra lui Enea Silvio-Piccolomini «als Papst Pius II» und «als Geograph, etc.»).